

TÜRK COĞRAFYA BİLİMİNE ADINI ALTIN HARFLERLE YAZDIRAN HARPUT'LU BİLİM ADAMI PROF. DR. M. REŞAT İZBIRAK (HARPUT 1911- İSTANBUL 1998)

Necat ÇETİN**

Yaşam hikâyesi¹: Mehmet Reşat İzbirak. 1911 yılında Elazığ Harput Ağa köyü doğumludur. Aile aslen İstanbul kökenlidir. Aileye “İspiroğulları” denmektedir. Babası Cevdet bey² bir Osmanlı subayıdır. Annesi Tayyibe Hanımdır³. Ailenin nüfus kaydı Elazığ merkez Harput mahallesine bağlıdır⁴. Babası cephede ve esir olmasından dolayı aile korumasızdır. Annesinin Ermeniler tarafından öldürülmesi üzerine kardeşi Fethiye ile birlikte aynı durumda olan yani aileleri Ermeniler tarafında katledilen çocuklarla birlikte bir camide ailelere besleme olarak verilecekken kaçarlar ve Türksüvari birliği tarafından kurtarılırlar. Babası esaret dönüşü önce İstanbul'a sonra Kayseri'ye askerlik şubesi başkanı olarak tayin olur⁵. Aile Kayseri'ye taşınır. Ailesi Kayseri'ye taşındığı için çocukluğu ve gençliği, ailesinin göçtüğü Kayseri'de geçti. Zeki, çalışkan, gelecek için ümit bağlanan bir öğrenci olarak liseyi bitirdiğinde, ailesi onun, o dönem için en gözde mesleklerden olan doktorluk ya da mühendislikten birini seçmesini istemekte; kendisine bu yönde baskı yapmaktadır. Ancak O, yerbilimci olmak istiyordu. Daha lise öğrencisiyken Kayseri 1911 doğumlu⁶ Leyle Hanım⁷ ile evlenir.

Ailenin istemlerine karşın Kayseri Lisesi'ni bitirdikten sonra, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü'ne girdi. 1934 yılında mezun olan İzbirak, Bursa'da henüz öğretmenliğe başlamıştı ki, Maarif Vekâleti (Milli Eğitim

* Araştırmacı - Uzman öğretmen Torbalı İzmir (ncetin1963@gmail.com)

¹ Bu bölümde hocanın eski öğrencilerinin ölümü üzerine yazmış olduğu makalelerden geniş ölçüde yararlanılmıştır. Yararlanılan makaleler: Erdoğan Akkan, “Coğrafya Ailesinin Büyük Kaybı”, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 7, Ankara, 1993; Ali Fuat Doğu, “Prof. Dr. Reşat İzbirak'ın Hayatı ve Eserleri”, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 7, Ankara, 1993; Özdoğan Sür, “Kıymetli Hocamız Reşat İzbirak”, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 7, Ankara, 1993; İlhan Kayan, “Türk Coğrafyacıları Bir Büyüğünü Daha Yitirdi”, Ege Coğrafya Dergisi, Sayı 10, Yıl:1999.

² 1879-1948. Babası Ali Ağa, Annesi Ayşe Hanım. Kafkas cephesinde esir düşer. Sibirya'da esir kampında kalır. Esaret dönüşü İstanbul Üsküdar karakolunda binbaşı olarak karakol komutanlığı yapmış. Kızı Gönül İzbirak Şentürk ile 21 Kasım 2014 tarihinde İstanbul Moda semtinde evinde yapılan görüşme.

³ Tayyibe Hanım I. Dünya Savaşında Ermeni isyanı sırasında Ermeniler tarafından katledilir.

⁴ Reşat İzbirak ileriki yıllarda aile nüfus kaydını Ankara Çankaya ilçesine almıştır.

⁵ İshak Sunguroğlu, Harput Yollarında, C.II. İstanbul, 1959, s.463.

⁶ Aslen 1917 doğumludur. Kızkardeşinin nüfusu kullanılmış.

⁷ 1911-1998.

Bakanlığı)nce, yüksek lisans eğitimi için yurtdışına eleman gönderilmek üzere sınav açıldığını öğrendi. Bu Devlet sınavlarını başarı ile kazanan İzbirak, Doktora yapmak üzere Almanya'ya gönderildi (1935). Berlin Üniversitesi'nde doktora derslerini tamamladıktan sonra Ord.Prof. Dr. Norbert Krebs⁸ denetiminde "Geomorphologische Studien im Westlichen Bayerischen Walde" konulu doktora tezi çalışmalarına başladı. Yaklaşan savaş nedeniyle ülkesine dönerek tezini 1939'da Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümünde Ord. Prof. Dr. Herbert Louis⁹ ile tamamladı. Askerliğini topçu subayı olarak 1940-1942 yılları arasında İstanbul'da tamamladı. 1939 yılında Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde asistan, 1944'te doçent, 1953 yılında profesör oldu. Aynı yıl, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsüne başkan seçildi. Bu görevini 1981 yılında emekli olduğu tarihe kadar sürdürdü. Hayatı boyunca müthiş desteğini aldığı Leyla Hanımla olan evlilikten Behçet (1930-1998)¹⁰, Gönül (1941-) ve Cevdet Doğan(1950-2006)¹¹ olur. Her iki oğlu tıp eğitimi alır. Hayatta olan tek çocuğu Gönül Hanımın anlatımıyla babası özellikle yaz aylarında sürekli alan araştırmalarındadır. Bazı araştırmalarında evine uyuz ve bitlenerek döner. Tek maaşlı oldukları için aile kıt kanaat geçinmiştir.

Çalışmaları: Prof. Dr. Reşat İzbirak, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde, özellikle İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da coğrafya araştırma ve öğretim gezileri, jeomorfoloji araştırmaları yapmış, yerbilimleri alanındaki bilimsel incelemelerini kitap ve makaleler halinde yayınlamıştır. Bütün bu çalışmaları sırasında üniversite öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılayan jeomorfoloji, sular coğrafyası (Hidrografya), pratik olarak taşlan tanıma bilgisi, bitki coğrafyası konularında kitaplar yayınlamıştır. Araştırmaları içinde, derlenmesi ve hazırlanması uzun yıllar süren, batı dillerindeki coğrafya terimlerini tam olarak karşılayacak özellikte, binlerce kelimeyi içinde toplayan "Coğrafya Terimleri Sözlüğü" adlı kitabı önem taşır. Prof. Dr. İzbirak, 1943 yılında yayına başlayan ve 33 büyük ciltten oluşan "Türk Ansiklopedisinin ilk kurulunda da görev almıştır. Cilo Dağına yaptığı araştırma gezilerinde Reşko tepesindeki buzula 1945 yılında "İzbirak buzulu" adı verilmiştir¹².

İzbirak hoca memleketi olan Elazığ'a kurulacak olan Atatürk Üniversitesi kurucu heyetinde Nebreska Üniversitesi hocaları ile birlikte 1955'li yıllarda

⁸ (1876-1947) http://de.wikipedia.org/wiki/Norbert_Krebs.

⁹ (1900-1985) [http://de.wikipedia.org/wiki/Herbert_Louis_\(Geograph\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Herbert_Louis_(Geograph))

¹⁰ Tıp doktorudur. 1975 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Türkiye Nükleer Tıp Derneğinin kurucu üyeliğini yapmıştır. Bakınız: http://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_Nükleer_Tıp_Derneği.

¹¹ Yeditepe Üniversitesi Tıp fakültesinde Yrd. Doç. Dr. iken vefat eder. Adı Tıp Fakültesinin kuruluşunda çok emeği geçtiği için Klinik ve Mesleki Beceri laboratuvarlarına verilmiştir. Yayımlanmış kitabı bulunmaktadır. Ultrason Anatomisi Renkli Atlası, Doğan İzbirak- Güldal İzbirak, İstanbul, 2007.

¹² Atlas Coğrafya ve Keşif Dergisi, Sayı: 115, İstanbul, 2002, s. 59. Türkiye'de iki kişinin adı buzula verilmiştir. Biri "İzbirak buzulu", diğeri "Erinç buzulu"dur.

görev almıştır. Hatta çocukken ayrıldığı Elazığ'a gelmiştir. Ancak Atatürk Üniversitesinin kurulacağı alan satın alınmasına rağmen siyasi oyunlarla Erzurum'a alınması nedeniyle daha sonraları bu çalışma grubundan ayrılmıştır.

Prof. Dr. Reşat İzbirak, 1952'de harita subaylarına (önceleri Harita sınıf okulu, daha sonra gelişerek Harita Yüksek Teknik Okulu'nda) jeomorfoloji okutmak üzere Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi dekanlığı tarafından görevlendirilmiştir. Gelişen Türk Haritacılığının merkezi olan bu eski ve büyük kuruluştaki, fotogrametrik yöntemleri de kullanarak jeomorfoloji derslerini ücretsiz vermiştir. Bu konuda yazdığı “ Sistematik Jeomorfoloji” isimli kitabı Harita Genel Müdürlüğü'nce 1955 ve 1969'da iki defa bastırılmıştır.

Prof. Dr. İzbirak, tüm mesleki yaşamı boyunca öğretim gezi ve değerlendirmelerini ön planda tutmuş ve derslerde okutulan konuların arazi uygulamalarına büyük önem vermiştir. Bu amaçla Türkiye'nin pek çok yöresine kısa veya uzun araştırma gezileri düzenlemiştir. Bunlar arasında yüksek dağ gezilerinin ayrı bir yeri vardır. Jeomorfoloji'ye büyük önem veren ve bu konuda pek çok çalışma yapmış olan İzbirak, konunun bir meslek olarak gelişmesinde büyük gayretlerde bulunmuştur ve bu branşta pek çok bilim adamı yetişmesine vesile olmuştur. Bugün Türkiye'nin birçok üniversitesinde görev yapan ve bazıları şuan emekli olan çok sayıda coğrafyacı İzbirak'ın öğrencisidir¹³. Bunlar arasında “profesör” olanların sayısı 10'u bulmuş, bu hocaların bir kısmı yetiştikleri Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde çalışmalarını sürdürmüş, bir kısmı da yeni üniversitelerin coğrafya bölümlerinde görev almışlardır. Bu sayede modern coğrafyanın Türkiye'deki gelişmesinde İzbirak hoca'nın katkısı büyük olmuştur. İzbirak'ın, çok sayıdaki öğrencisi, coğrafya öğretmenliği yanı sıra MTA Enstitüsü, Karayolları ve Meteoroloji başta olmak üzere birçok kurumda görev almışlardır.

Prof. Dr. İzbirak'a göre araştırma ruhu ve isteği, Coğrafyacıların sahip olması gereken vasıflardır. Hoca, coğrafyacının işini sevmesini ve büyük bir istekle çalışması gereğini her vesileyle dile getirmiştir. Coğrafya araştırmalarının memleketimiz için gün geçtikçe kazandığı önem ve bu alanda iyi yetişmiş elemanların çoğalmasının gerekliliği, İzbirak'ın üzerinde önemle durduğu bir diğer konu olmuştur.

İzbirak hocanın coğrafya mesleğine katkıları, öğrenci yetiştirmek ve bu konuda çeşitli kitaplar yazmakla sınırlı değildir. Hocanın Türkiye'deki yer adları üzerinde çeşitli komisyonlarda yaptığı çalışmalar da büyük değer taşımaktadır.

¹³ Örnek: Emekli Prof. Dr. İlhan Kayan, Şuan Van Yüzüncüyıl Üni. Coğrafya bölüm başkanı Prof. Dr. Ali Fuat Doğu, Dil ve Tarih -Coğrafya Fakültesi Coğrafya bölüm başkanı Prof. Dr. İhsan Çiçek bunlardan bir kaçıdır. Son öğrencilerinden birisi de Elazığ İnsani Bilimler Fakültesi dekanı sayın Sadettin Tonbul'dur.

Reşat İzbirak'ın mesleğine olan bağlılığı ve sevgisi çalışmalarının emekliliğinden sonra da devamını sağlamış ve 1982'de liseler için coğrafya kitabı yazmaya başlamıştır. 1985'te yayınlanan ve 3 ciltten oluşan bu kitaplar bugüne kadar pek çok baskı yapmıştır. Prof. Dr. Reşat İzbirak'ın mesleki hayatı boyunca yaptığı araştırma ve incelemelerde esas amaç, bu çalışmalardan en iyi şekilde nasıl faydalanılabileceği olmuştur. Kitaplarının ve makalelerinin hemen hepsinde bu görüş hakimdir. İzbirak, başlıca yayınlarının yer aldığı aşağıdaki listeden de görülebileceği gibi, İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da zor ulaşım koşulları altında çok değerli çalışmalar ortaya çıkarmıştır. Antalya'ya yaptığı bir araştırma gezisinde buranın bir turizm yöresi olacağını ilk defa dile getiren kendisidir¹⁴. Bazı ansiklopedilere madde olarak verilmiştir¹⁵.

Kızının kaleminden “Babam Prof. Dr. Reşat İzbirak”¹⁶: Babam Prof. Dr. Reşat İzbirak'tan dinlediğim anıları, çocukluk yıllarımda beni çok etkilemiştir. Bize anlattıklarına göre, babam (1327) yani 1911 Harput doğumludur. Babası yani dedem bir Osmanlı subayı idi. Dedem, eşi, oğlu ve kızı (halam) ile birlikte Harput'ta yaşamaktadırlar. Babam sekiz yaşında, halam da dört yaşında iken dedemin Ruslarla olan savaşta esir düşerek Sibirya'ya götürüldüğünü biliyorum. Babam, annesi ve kız kardeşi ile Harput'ta yaşamlarını sürdürmeye çalışırken, bir gün tekmelerle kapıyı kırarak içeriye giren Ermeni askerlerinin annelerini öldürdüklerini, kendisini ve kız kardeşini alıp götürdüklerini hep üzüntü ile dinlemişimdir. Götürüldükleri yer bir camidir ve orada pek çok Türk çocuğu vardır. Zaman zaman birilerinin gelip o çocuklardan istedikleri birini alıp götürdüklerini anlatırdı. Babam da o küçük yaşında kız kardeşinin elini hiç bırakmayarak onu korumaya çalışmış (hayatı boyunca kız kardeşini hep kollamış ve korumuştur). Bir gün nasıl bir fırsat buldu ise kız kardeşi ile birlikte o camiden kaçmayı başarıyor. Tarlalar arasında ne kadar zaman olduğunu bilemediğim sürede koşuyorlar. Bir gün karşıdan gelen atlıları görüp (artık bittik) diye düşünürken bakıyorlar ki gelenler Türk askeri ve böylece kurtuluyorlar. Hangi yıl olduğunu tam bilmiyorum, dedem esaretten dönüyor. İstanbul'da Üsküdar Askerlik Şubesinde binbaşı olarak göreve başlıyor. Çocuklarını yanına alıyor ve de ailede hep saraylı hanım diye bilinen Lutfiye hanımla evleniyor. Babam, Üsküdar'da Selimi Salise Numune Mektebinde okula başlıyor. Üvey annesini hep sevgiyle anardı.

Dedem Harput'lu İspirzadelerden Ali Ağa'nın oğlu ve Miralay Nuri Beyin kardeşidir. Daha sonra dedem “Kayseri Askerlik Kalem Reisliğine” tayin edilir. Babam Kayseri lisesini bitirir ve liseyi bitirdiği yıl bir oğulları olur, agabeyim Behçet İzbirak. Soyadı Kanunu çıktığında dedem İzbirak soyadını almıştır. Liseyi bitiren babam İstanbul Üniversitesinde coğrafya bölümünü bitirir ve o sırada açılan bir imtihanı kazanarak Berlin'e doktora yapmaya gider. Bu süre

¹⁴ Antalya Gazetesi, 26 Eylül 1957. Antalya İleri Gazetesi, 25 Temmuz 1957.

¹⁵ Milliyet Büyük Lorusse, “İZBIRAK Reşat”, s.6009.

¹⁶ Kızı Gönül İzbirak Şentürk ile 21 Kasım 2014 tarihinde İstanbul Moda semtindeki evinde yapılan görüşme.

içerisinde annem ve ağabeyim, Kayseri'de dedemim yanındadır. Babam 1939 yılında İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması ile Türkiye'ye döner. Hemen yedek subay olarak askere gider ve Hadımköy'de üç yıl sürecek yedek subaylığını yapar. Bu süre içinde annem ve ağabeyimi İstanbul'a getirir. Harbiye'de küçük bir ev tutar. İzin alabildikçe eve gelir. Babam askerde iken 1941 yılında ben dünyaya geliyorum. Oturdıkları binadaki diğer komşular çoğunlukla Ermeni imiş. Annen de babamın yokluğunda onların kendisine çok yardım ettiğini söylerdi. Ekmeğin karne ile verildiği zor günler. Ne bir topluluk için çok kötü ne de çok iyi diye keskin düşünceler olmuyor.

Babam terhis olduktan sonra İstanbul Üniversitesinde göreve başlıyor. Ama o sıralar Ankara, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesine gitme ve orada çalışmalarını sürdürme kararını alıyor. O yıllar Ankara da kadar yokluk içinde ki kiralık ev bulamıyorlar. Zaten kısıtlı bir bütçe. Olan evler de çok pahalı. Ama birbirini çok sayan ve seven bir anne baba ile büyümenin gücünü ilerde kendi yaşamındaki zorlukları yenmeye çalıştığında anladım. Birbirlerine yaşamları süresince Bey ve Hanım diye hitap ettiler. Babamın hep söylediği bir sözü biz üç kardeş hep sevgi ile andık. Derdi ki (Dünyaya bir daha gelsem yine bu mesleğimi seçer ve de yine hanımım ile evlenirdim.) 1950 yılında küçük kardeşimiz Doğan dünyaya geldi. Her iki kardeşim de doktor oldular. Ne yazık ki onları zamansız kaybettim. Şükrettiğim tek şey anne ve babamın onların vefatını görmeden vefat etmeleri. Çok fedakâr ve verici bir baba idi. Annemde vefakâr, yer yer cefakâr çok mükemmel bir anne idi. Bizlere verdikleri sevgi ve güven dolu yaşam varlıkta da yoklukta da beraberliğimiz için onlara minnet borçluyum.

Bazı gezi anıları: Gezilerini Orta ve Doğu Anadolu ağırlıklı yaptığını biliyorum, ama Antalya kentinde de incelemeleri var. Hatta hakkında yerel gazetelerde çıkmış yazılar var. Benim çocukluğuma denk gelen o araştırma gezilerinde eve bir kez bit, bir kez de uyuz getirdiğini biliyorum. Annem bahçede giysilerimizi yakmıştı. Nedeni de o zamanlar öğrenci ile de birlikte konaklama yerlerinin olmaması çok zor koşullarda yatacak yer bulunması idi. Yine Doğu Anadolu'ya yaptığı bir gezisinde katır üzerinde Zap suyunu geçerken katırın tökezlemesi sonucu kolunu kırıyor. Biz bu haberi Ankara'da radyodan duyduk. Annem, ağabeyim ve ben çok korkup üzülmüştük.

Bir anı da Kayseri'ye yaptığı bir gezide Erciyes dağında başına gelenidir. O gezide bazı diğer öğretim üyeleri de vardır. Dağda öğrencilerle araştırmalarını yaparken birden karşılarına atlı bir grup çıkar. Ellerinde para ve değerli ne varsa isterler. Öğrenciler kızılı erkekli çok korkar. Aslında herkes korkar. Bunlar işlemediklerini iddia ettikleri bir suçtan dolayı dağa çıkan ve Kayseri'de Boz

Ahmet'in Osman¹⁷ diye bilinen ve kendilerine eşkiya denilen bir gruptur. Kafiledeki birkaç delikanlı öğrenci kızları da korumak güdüsü ile öne çıkarlar. Babam derhal duruma el koyar. Liderlerine bir konuşma yaparak kendilerinin bilimsel araştırma yapan hocalar ve öğrenciler olduklarını, tek amaçlarının ülkeye hizmet etmek olduğunu ve maddi olacakta çok az paraları olduğunu bir de fotoğraf makinelerinden başka hiçbir şeyleri olmadığını anlatır. Babam çok iyi bir konuşmacı idi. Boz Ahmet'in Osman babamı dinledikten sonra atından inip onun elini öper ve adamlarına “Bırakın vatan için çalışsınlar.” der. Kafile Ankara'ya döndükten sonra öğrencilerden biri bu olayda babamı çok öven bir şiir yazar ama maalesef bu şiir elimde değil.

Bir öğrencinin kaleminden (Prof. Dr. Erdoğan Akkan) İzbirak Hoca¹⁸: İzbirak, Hoca Almanya'daki Doktora öğrenimi sırasında coğrafyanın, özellikle jeomorfoloji araştırmalarının kesinlikle arazi gözlemlerine dayalı olması gereğini görmüş; yurda döndükten sonra II. Dünya Savaşı etkisiyle ülkemizin içinde bulunduğu çok güç koşullara karşın çalışmalarını bu yönde sürdürmüştür. Böylece Türkiye'de Coğrafya'yı bir “tasviri bilim” olmaktan çıkartarak “Modern Coğrafya” anlayışının yerleşme ve gelişmesine öncülük edenler arasında yer almıştır. Yukarı Kızılırmak havzasına, Akdağ yöresine, Uzun-yayla'ya ve özellikle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü öncülüğünde ve desteğinde Van-Hakkari yörelerinde yapılan araştırmalarda Cilo-Sat dağlarının buzullarına yol-iz bulunmayan sarp yöreleri, coşkun akarsuları katır sırtında aşarak ulaşmıştır. 1953 yılında öğrencisi olduğumuz günlerden sonra birlikte, ulaşım ve iletişimin çok kısıtlı olduğu dönemlerde, aileleri-mizden günlerce uzakta ve habersiz; kimi zaman at sırtında, kimi zaman kırık-dökük bir jiple, çoğu kez yaya olarak yaptığımız; kimi yerde başkası bulunmadığı için trahom hastanelerinin koşullarında, sağlık koşullarından uzak han odalarında konakladığımız gezilerin anılarım hâlâ bütün canlılığı ile yaşamaktayız. İzbirak özellikleri olan bir öğretim üyesi idi: İyi bir öğretici idi. Dersleri ve özellikle uygulamaları çok canlı ve çok coşkulu geçerdi. İşlediği konulan, bütün öğrencilerin en ince ayrıntılara kadar öğrenebilmeleri için yoğun çaba harcardı. Kara tahtaya çok güzel şekiller çizerdi. Bunun için yurt dışına gidenlere ısmarladığı tek şey kaliteli bir kutu renkli tebeşir olurdu. İyi bir hatipti. Konferans, ders ve uygulamalarının anlaşılır ve zevkli oluşu bundandı. Bir öğretim ve araştırma gezisinde yollarını kesen eşkiyadan, geziye katılan diğer öğretim üyeleri ve öğrencilerini bu hitabeti ve tatlı diliyle kurtarışı bölümde hep anlatılır. Ancak, eşkiya başının “Bunu kimseye söylemeyin “ uyarısından olacak, kendisi bu önemli ve heyecanlı olaydan hiç bahsetmezdi. Kalemî güçlüydü ve verimli bir yazardı. Kolay ve düzgün yazardı. Sadece Fiziki Coğrafya değil, Coğrafyanın hemen her konusunda yayınlanmış makale ve

¹⁷ Osman Belet (Bozahmetoğlu)1875-1945).Hakkında araştırma kitabı yazılır. Yüksel Kalkan, Yılanlı Dağın Son Efesi Boz Ahmet'in Osman, Kayseri, 2011.

¹⁸ Erdoğan Akkan, “Coğrafya Ailesinin Büyük Kaybı”, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 7, Ankara, 1993.

kitapları ile verimli bir 'bilim insanı idi. Mesleğe atıldığı ilk yıllarda Coğrafi bilgileri ülke ve bölge yararına uygulamaya koymak; coğrafyayı halka tanıtmak ve geniş bir tabana yaymak için kaleme aldığı makaleler çeşitli dergilerde yayınlanmış; ülke ve özellikle Kayseri yöresinin kalkınması için bir Coğrafyacının yapması gerekenleri fazlasıyla yerine getirmiştir. Örneğin, 1957 yılında "Yeni Erciyes Dergisi"nde yayımlanan "*Kayseri Büyük Şehir Olma Yolunda mıdır?*" adlı makalesi, daha "Büyük Şehir" kavramının bile iyice bilinmediği bir dönemde, İzbirak'ın ileri görüşünün bir kanıtı sayılabilir. İzbirak'ın bilimsel yayımlarını iki döneme ayırmak gerekir. 1960'lı yıllarına ortalarına kadar "Jeomorfoloji" ders kitabı dışında, hepsi arazi araştırmalarına dayalı kitap ve makaleleri; daha sonra geniş bilgi birikiminin ürünü olan Üniversite ders kitapları ve Türkiye Coğrafyasını bir bütün olarak ele alan eserler. Emekli olduktan sonra da bu yönde çalışmalarını sürdüren İzbirak bu dönemde özellikle liseler için ders kitapları ve Coğrafya öğretmenleri için yardımcı kitaplar yazmaya yöneldi. İzbirak bir dilci idi. Daha 1940'11 yıllarda başladığı Coğrafya dilini Türkçeleştirme ve özellikle Anadolu'nun çeşitli yörelerinden derlediği terimleri yerel bilimsel yayınlara yerleştirme çabalarını Türk Dil Kurumu'na üye olarak sürdürmüş ve 20 yılı aşan bir uğraştan sonra hazırladığı "Coğrafya Terimleri Sözlüğü"nü 1964 de yayınlamıştı. Sözlüğün sadece dizinini oluşturan bavullar ve torbalar dolusu fişi düzenleyebilmek için üç asistanı bir aydan fazla süre çalışmak zorunda kalmıştı. İzbirak'ın çalışmaları sadece Üniversite ile sınırlı kalmamıştır. Yayımlanmaya başladığı dönemden beri yazı kurulunda yer aldığı "Türk Ansiklopedisi"nin Coğrafya ile ilgili makalelerinin büyük kesimi İzbirak tarafından kaleme alınmıştır. İzbirak'ın övünç duyduğu çabalarından biri de 1952 yılından emekli oluncaya kadar "Harita Genel Komutanlığı"nda harita subaylarına verdiği "Jeomorfoloji" dersleri olmuştur. İzbirak "Sistem atik Jeomorfoloji" kitabını özellikle bu grup için hazırlanmış ve kitap ilk kez Harita Genel Komutanlığınca yayınlamıştır. Aynı komutanlıkça hazırlanan büyük "Türkiye Atlası"nın bilimsel danışmanlığını da İzbirak yapmıştır. Ondan ders alan Ordumuzda hizmet görmüş veya görmekte bulunan harita subayları İzbirak hocalarını saygı ile anmaktadırlar. Coğrafya eğitimi görenlerin üniversiteyi bitirdikten sonra karşılaştıkları güçlükleri aşmak, bölümü bitiren öğrencilere yeni iş olanakları açmak için büyük çabalar sarf eden İzbirak, özellikle "Jeomorfolo"luk mesleğinin coğrafyanın bütünlüğü içerisinde gelişmesi için uğraş vermiştir. "Türkiye Jeomorfoloğlar Derneği" tüzüğünden logosuna kadar İzbirak ve kürsüsü elemanlarının gayret ve destekleri ile gerçekleşmiştir. Bugün "Jeomor-folog"ların bir "teknik eleman" olarak hizmet görmelerinde onun çabaları yadsınamaz. İzbirak "çevremde kimse olmasın da hep ben dorukta kalayım" düşüncesinde değildi. Sınıfın en iyi öğrencilerini seçip, üniversitedeki kadrolar uygun oldukça, onları bilimsel yola yönlendirmeyi adeta prensip edinmişti. Bugün bir kesimi artık emekli olmuş; bir kesimi çeşitli üniversitelerimizin coğrafya bölümlerinde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin yetişmesinde unutulmaz emekleri geçmişti. Bu bakımdan hocaların

hocası deyimini en çok hak edenlerdendir. İzbirak daha lise öğrencisi iken olmak istediği coğrafyacılığı tam anlamı ile özümsemiş, kendisi ve çevresi için bir yaşam felsefesine dönüştürmüştü. Onun kaleminden coğrafyacılar şu öğüdünü aktaralım: “Coğrafi araştırmalar boyunca en önemli nokta içinden gelerek çalışmaktır. Bütün bir araştırmada bu iş biran önce bitiverse düşüncesi ile değil, araştırılan konuların ve olayların en iyi şekilde bitirilmesi üzerinde hassasiyetle durulmalıdır. Araştırmacı, araştırmasını önce kendisi doğru ve yeterli bulabilmelidir. Şunu da unutmamak gerekir ki Coğrafya araştırmaları her yönüyle, memleketimiz için gün geçtikçe önem kazanmaktadır “. Bu çok yönlü, gerçekten çok renkli hocamız Türkiye coğrafya dünyasına özellikle Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümüne derin “izler bırakarak” aramızdan ayrıldı. İzbirak hocanın tiz sesi Coğrafya Bölümü’nün 409 No’lu dersliğinin duvarlarında çınlamaktadır. Geziler sırasında giydiği, cebine gezi defteri sığan koyu gri ceketi, golf pantolonu, ekose çorapları, postalı ve özellikle koloniyer şapkası ile İzbirak anılarımızla canlılığını hep koruyacaktır.

Diğer bir öğrencisinin (Prof. Dr. Özdoğan Sür) kaleminden İzbirak Hoca¹⁹: 1953 Yılı kasım ayı ortası. O tarihlerde bir elin parmaklarından daha az olan üniversiteler 1 Kasım’da açılır, I. Sömestr ocak ayının sonuna kadar sürer ve 1 Şubatta başlayan yarıyıl tatili ay sonuna kadar devam ederdi. Fakülteler açılalı onbeş gün olmuştu. Asker dönüşü kaydımı yaptırdığım Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin Coğrafya bölümüne gitme cesaretini bir türlü gösteremiyordum. Van’da askerliğini yapmış, asteğmen rütbesi ile maaş almış, bir bakıma hayata atılmış bir insan, nasıl yeniden öğrenci olacaktı. Annemin devamlı ısrarı üzerine denemeye karar verdiğimde Kasım ayının ortaları olmuştu. 16 Kasım 1953 Pazartesi günü, Fakültenin kapısından girdiğimde, yürürken kaymamak için gayret ettiğim muşamba döşeli tertemiz koridorları geçerek Coğrafya Bölümü’nün bulunduğu diğer kat koridorlarına göre daha dar olan en üst kata ulaştım. Daha sonra öğrendiğime göre, Coğrafya Bölümünün kurucularından olan tanınmış coğrafyacı Alman Profesör Herbert Louis, bina inşa safhasındayken, sınıf, laboratuvar ve tatbikat odalarının genişliğini sağlamak için koridorların dar olmasında ısrar etmiş. Hiç kimsenin bulunmadığı koridorda ilan tahtasındaki ders programını gözden geçirdim, biri bana cazip geldi. Bunda, sanırım, o dersin fen ağırlıklı olduğu düşüncesi beni cezbedti ve o derse, o zamanki adıyla Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsü’nün dersine girmeğe karar verdim. Çekinerek dersin yapılacağı Harita ve Taş Tatbikatı odasına(407 numaralı derslane)girdiğimde henüz hoca gelmemişti. Onbeş gündür bir arada olmanın verdiği tanışıklıkla, birbirine alışmış yirmibeş kadar kızlı erkekli öğrenciler, kendi aralarında gruplar halinde sohbet ediyorlardı. Biraz sonra önde gözlüklü, kısa boylu, kıvrıkcık saçlı, gergin parlak yüzlü, zeki bakışlı ve sert görünümlü Hoca, Prof. Dr. Reşat İzbirak, arkasından Hocaya göre daha uzun boylu, beyaz labaratuvar gömlekli iki genç asistan Rıza Tunay ve Oğuz Erol beyler, birlikte

¹⁹ Özdoğan Sür, “Kıymetli Hocamız Reşat İzbirak”, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 7, Ankara, 1993.

sınıfa girdiler, biz öğrenciler hep birlikte ayağa kalktık, Reşat İzbirak hocayı böylece tanımıştım. O yıl profesör olmuştu. Klimatoloji dersiydi, meteoroloji bültenlerinin değerlendirilmesi yapıldı. Reşat Hoca'nın biz öğrencilerle kurduğu tatlı-sert diyalog ve öğrenciyi benimseyen ilgisi, beni coğrafyaya ısındırdı. Dersten, bu bölüme öğrenci olmayı kabullenmiş olmanın ferahlığı içinde çıktım. O günden sonra derslerimi, daha sonra da görevimi bir gün dahi aksatmadan 1998 yılına kadar, 45 yılımı üniversite ortamında geçirmem, İzbirak Hoca'nın bana gösterdiği teveccühün bir sonucudur, bunu unutmak mümkün mü. Reşat Hoca ile 1981 yılında emekli oluncaya kadar 28 yıl, kimi zaman hoca-öğrenci, kimi zaman usta-çırak, kimi zaman ise bir arkadaş ilişkisi içinde su gibi aktı. Doktora çalışmalarını Almanya'da yapan İzbirak, Alman coğrafya ekolünün etkisinde kalmıştır. Unutulmaz anılarla çeyrek asrı aşan birlikteliğimizde, Hocamızın tükenmek bilmeyen çalışma azmi gıpta ettiğim özelliklerinden sadece biridir. Her Fiziki Coğrafya dalına ait eserin ilkinin gerçekleştirmek için var gücü ile çalışmış ve bunun bir sonucu olarak, ilkleri biri biri ardı sıra Türk Coğrafya bilim alemine sunmuştur. İlk Sistematik ve Analitik jeomorfolojiyi, Hidrografiya ve Taşlar Bilgisi O 'nun öğrencilerine verdiği eserlerden bazılarıdır. Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsü'nün temel dersleri olan Jeomorfoloji, Klimatoloji, Hidrografiya ve Bitki Coğrafyası derslerini yıllarca, en güzel şekliyle tek başına vermiş, 1956 da doçent olmasıyla Klimatoloji dersini Erol'a devrederek, biraz olsun yeni çalışmaları için fırsat bularak "Coğrafya Terimleri Sözlüğü" nü de ilkler arasına katmıştır. Reşat Hoca, derslerini kendisine özgü anlatımıyla, zevkle dinlenir hale sokmasını bilir, espirileri ve tath-sert çıkışları ile öğrencileri her an uyanık tutardı. 1981 Yılında emekli olduktan sonra da çalışmalarına ara vermeyen Hoca, sahasında hemen her konuda bir eser yazmıştır. Muhterem Hocamız Reşat İzbirak, Türkiye'nin yetiştirdiği az bulunan, güzide coğrafyacılarından biri olarak, Türk Coğrafya Tarihindeki yerini almıştır. Yetiştirdiği binlerce öğrencinin yanı sıra, bugün çeşitli üniversitelerde öğretim üyesi olan eski öğrencileri, Hocalarını saygı ve şükranla یاد edecektir.

PROF. DR. REŞAT İZBIRAK'IN ESERLERİ:

Haritalar:

1:850.000 ölçekli Türkiye Jeomorfografik Haritası- 1968,

1:3.000.000 ölçekli Türkiye Jeomorfoloji Haritası-1976)

Yeni Türkiye Atlası, M.S.B. Harita Genel Müdürlüğü, Ankara, 1977.

Bazı kitapları:

"Jeomorfoloji", Ankara Üniversitesi Yayınları : 12, Bilim Kitapları Serisi:4, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik T.A.O., Ankara, 1948.

“Akdağ ile Güney Çevresinde Jeomorfoloji Gözlemleri ve Bu Çevrenin Bayındırlaşması Hakkında Bazı Düşünceler”, Ankara Üniversitesi Yayınları:59, Coğrafya Enstitüsü Yayın No:3, Pulhan Matbaası, İstanbul, 1948.

“Yurdumuza Nasıl Yerleşmişiz?”, Milli Eğitim Bakanlığı Köy Kitaplığı Serisi No:8, İstanbul, 1949.

“Coğrafya Terimleri Üzerine Bazı Düşünceler”, Türk Dil Kurumu Yayını, B II. 16, Doğuş Matbaası, Ankara, 1949.

“Cilo Dağları ve Hakkari ile Van Gölü Çevresinde Coğrafya Araştırmaları”, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayın No:67, Coğrafya Enstitüsü Yayın No:4, Ankara, 1951.

“Develi Ovası ve Ekonomik Gelişmesi”, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayın No:91, Coğrafya Enstitüsü Yayın No:5, Ankara, 1953.

“Sistematik Jeomorfoloji”, Harita Genel Müdürlüğü Yayınları, İlim ve Teknik Eserler Serisi No:6, Ankara, 1955.

“Jeomorfoloji, Analitik ve Umumi”, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayın No: 127, Coğrafya Enstitüsü Yayın No:6, Ankara, 1958.

“Coğrafyacılar İçin Pratik Olarak Taşları Tanıma Bilgisi”, Doğuş Matbaacılık ve Ticaret Limited Şirketi Matbaası, Ankara, 1961.

“Sular Coğrafyası I, Yeraltı Suları, Kaynaklar, İçme ve Kullanma Suları, Toprak Suyunun Düzenlenmesi” (2. Baskı: 1969), Doğuş Matbaacılık ve Ticaret Limited Şirketi Matbaası, Ankara, 1962.

“Sular Coğrafyası II, Akarsular ve Göller”, Doğuş Matbaacılık ve Ticaret Limited Şirketi Matbaası, Ankara, 1962.

“Geomorphologische Beobachtungen im Cberen Kızılırmak und Zamantı-Gebiet (Östliches Mittelanatolien)”, Miincher Geographische, 22, Regensburg, Deutschland, 1962.

“Türkiye I”, Milli Eğitim Bakanlığı Kültür Yayınları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972.

“Türkiye II Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Kültür Yayınları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1973.

“Geography of Turkey”, Directorate General of Pressand Information, 1976.

“Bitki Coğrafyası”, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayın No:266, Ankara, 1973.

“Jeomorfoloji Tatbikat Kılavuzu ve Atlası”, Doğuş Matbaacılık ve Ticaret Limited Şirketi Matbaası, Ankara, 1978.

“Coğrafya Terimleri Sözlüğü, Almanca, Fransızca, İngilizce Karşılıkları, Eski ve Yeni Şekilleriyle, İndeksli” , Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayını, Ankara, 1979.

“Türkiye Jeomorfolojisi”, Doğu Matbaası, Ankara, 1983.

“Yerbilimi Bilgileri”, Öğretmen Kitapları Dizisi, İstanbul, 1989.

Makaleleri:

“Yer Sarsıntıları ve Buna Karşı Alınabilecek Tedbirler”, C H P Konferanslar Serisi, Kitap:23, s:3-19, Ankara, 1940.

“Bayerischer Wald'de Jeomorfolojik Araştırmalar”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: 11, S: 1, s: 157-168, Ankara, 1943.

“Yukarı Kızılırmak Bölgesi'nde Jeomorfolojik Araştırmalar”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: II, S: 2, s: 217-234, Ankara, 1944.

“Su Kuvveti En Büyük Enerji Kaynağımızdır”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: 11, S:4, s: 597-610, Ankara, 1944.

“Türkiye'de Madencilik”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: III, S: 2, s: 213-226, Ankara, 1945.

“Uzunyayla'da Coğrafya Araştırmaları”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: III, S: 3, s: 271-288, Ankara, 1945.

“Eskişehir'le Çifteler Çevresinde Bir Coğrafya Gezisi”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: III, S: 5, s: 507-521, Ankara, 1945.

“Cilo ve Nemrut Dağları'yla Hakkari ve Van Gölü Çevrelerinde Coğrafya Araştırmaları”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: IV, S: 1, s: 103-112, Ankara, 1945.

“Kayseri Şehri'nin İşleme ve Gelişmesinde Bağcılığın Etkileri”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: V, S: 1, s: 401-416, Ankara, 1947.

“Bünyan Çevresinde Jeomorfoloji Gözlemleri ve Bünyan Kasabası”, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, C: VII, S: 2, s: 387-413, Ankara, 1949.

“Kayseri'nin Kuzeyinde Üst Miosen'e ait omurgalılar, Les Vertebres du Miocene Supérieur au Nord de Kayseri (Turquie)”, Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, C: III, S: 1, s: 155-158, Ankara, 1951 (İ. Yalçınlar ile birlikte).

“Muş Ovası'nda Morfolojik Müşahedeler”, Dokuzuncu Coğrafya Meslek Haftası, Tebliğler ve Konferanslar, Türk Coğrafya Kurumu Yay., Sayı: 2, Coğrafya Meslek Haftaları Serisi: 1, İstanbul, 1955.

“Yerçekillerini Değiştiren Olaylar”, Harita Umum Müdürlüğü Yay. Harita Dergisi, Yıl: 20, S: 50, s: 5-28, Ankara, 1955.

“Yöre Mefhumu ve Yöre Bilgisi”, Harita Umum Müdürlüğü Yay., Harita Dergisi, Yıl: 21, S: 51, s: 23-48, Ankara. 1955.

“Haritacının Arazide Çalışması Sırasında Taşlar Üzerinde Yapabi-leceği Bazı Müşahadeler”, Harita Umum Müdürlüğü Yay., Harita Dergisi, Yıl: 22, S: 52, s: 1-39, Ankara, 1956.

“Systematic Geomorphology (Relief system)”, Harita Umum Müd. Yay. Harita Dergisi, Yıl: 22, S: 54-55-56, s: 89-107, Ankara, 1958.

“Kokurdan Nedir?”, Harita Genel Müdürlüğü’nün Yay., Harita Dergisi, Yıl: 27, S: 62, s: 3-16, Ankara, 1961.

“Coğrafya Terimlerimizdeki Değişme ve Gelişmeler”, Ankara Ün., Coğrafya Araştırmaları Dergisi, S: 1, s: 25-64, Ankara. 1966.

“Coğrafya ve Bölge Planlaması Bakımından Milli Parklar, Türkiye’nin Jeolojik ve Jeomorfolojik Değerleri”, Milli Parklar ve Tabiatı Koruma Cemiyeti Yayınları No:10, s:76-81, Ankara, 1967.

“Coğrafi Araştırma Gezileri ve Hazırlıkları”, Ankara Üniversitesi, Coğrafya Araştırmaları Dergisi, S: 2, s: 1-51, Ankara, 1968.

“Jeomorfoloji ve Jeomorfoloj”, Jeomorfoloji Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 2, s: 1-11, Ankara, 1970.

“Erozyon Kontrolü ve Jeomorfolojlar”, Jeomorfoloji Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 3, s: 5-13, Ankara, 1971.

“Türkiye’de Son Yarım Yüzyıl İçinde Coğrafya Alanında Gelişmeler”, 50. Yıl Konferansları, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayın No:257, s: 29-44, Ankara, 1976.

“Yukarı Kızılırmak Bölgesinde Heterojen Oluşumlu Bir Sıradağ”, 37. Türkiye Jeoloji Kurultayı, Bilimsel ve Teknik Kurultayı Bildiri

Fotoğraflar:

(Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Babası ve kız kardeşi ile (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Hakkari Cilo Dağı İzbirak Buzulu [Gelyaşın (Yeşil Buz)] <http://www.wikiloc.com/wikiloc/imgServer.do?id=2506545>

Türkiye Jeomorfoloji Derneğinin verdiği altın çekiç belgesi (Necat Çetin arşivi)

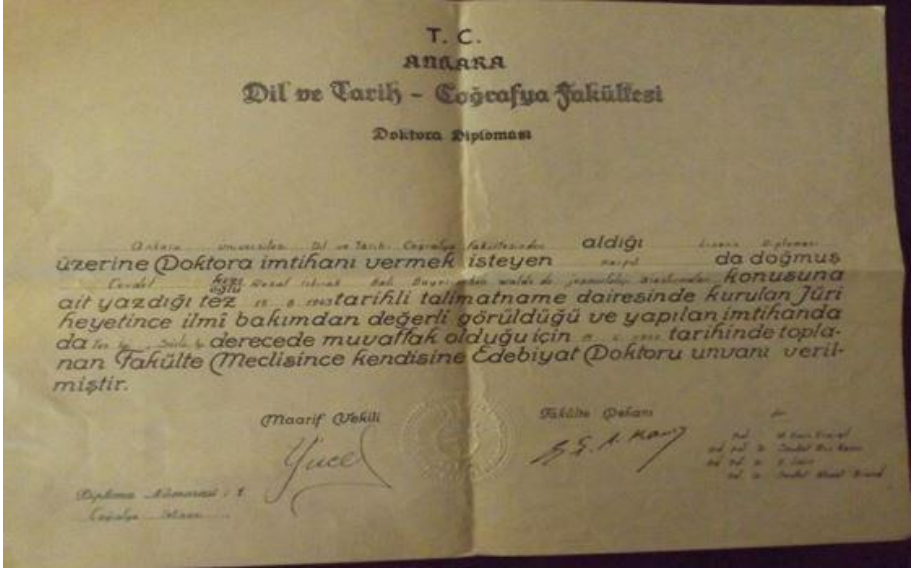
Kayseri Lisesinde öğrenci .1931. (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

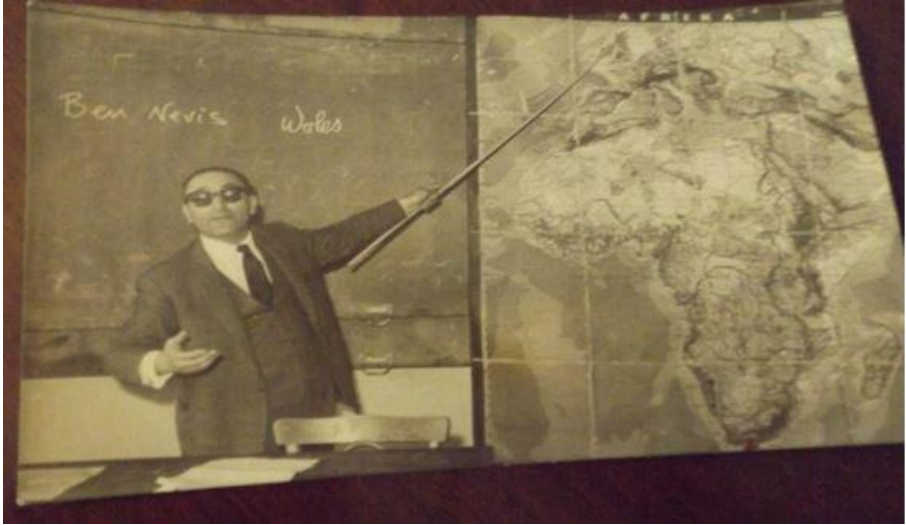
İstanbul Yüksek Muallim Mektebinde.1934.(Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

İstanbul Üniversitesinde öğrenci iken .1932.(Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Doktora diploması (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Üniversitede ders anlatırken (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Reşat İzbirak ve eşi(Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Aile albümünden (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Aile albümünden (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Bir saha araştırması sırasında (Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

Ankara Üniversitesi senatosunda (Gönül İzbrak Şentürk arşivi)

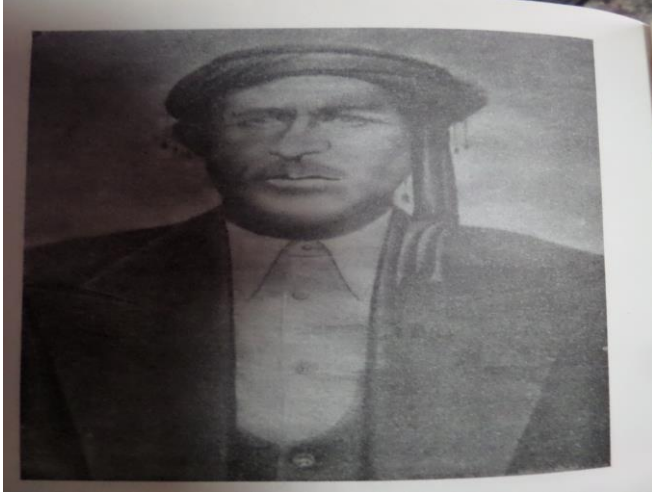

(Gönül İzbrak Şentürk arşivi)

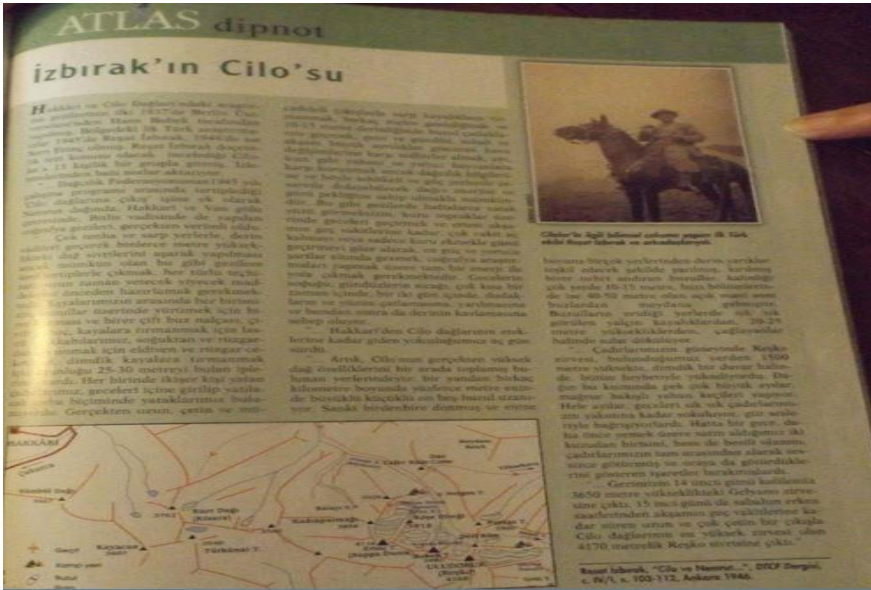
*Necat ÇETİN, Türk Coğrafya Bilimine
Adını Altın Harflerle Yazdıran Harput'lu Bilim Adamı
Prof. Dr. M. Reşat İzbirak (Harput 1911- İstanbul 1998)*

(Gönül İzbirak Şentürk arşivi)

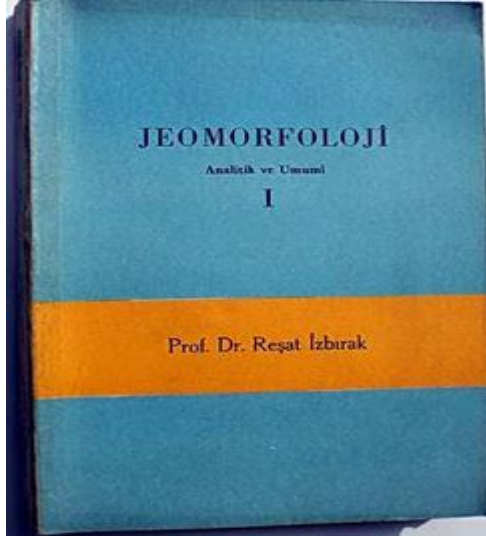
Eşkiya Boz Ahmedin Osman (Yüksel Kalan arşivi)

Atlas Coğrafya ve Keşif Dergisi-Sayı : 115, İstanbul,2002, s.59.

*Necat ÇETİN, Türk Coğrafya Bilimine
Adını Altın Harflerle Yazdıran Harput'lu Bilim Adamı
Prof. Dr. M. Reşat İzbirak (Harput 1911- İstanbul 1998)*

Kızı Gönül İzbirak Şentürk ile İstanbul Moda'da.21/11/2014.(Necat Çetin arşivi)

Bu çalışma sırasında destek ve yardımını esirgemeyen Sayın Gönül İzbirak Şentürk'e, Sayın Faruk Şentürk'e, Sayın Prof. Dr. İlhan Kayan'a, Sayın Dr.Güldal İzbirak'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Kaynakça:

Arşiv:

Gönül İzbirak Şentürk arşivi

Necat Çetin arşivi

Araştırmalar:

AKKAN Erdoğan,” Coğrafya Ailesinin Büyük Kaybı“, *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı 7, Ankara, 1993.

DOĞU Ali Fuat, “ Prof. Dr. Reşat İzbirak'ın Hayatı ve Eserleri“, *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı 7, Ankara, 1993.

KALKAN Yüksel, *Yıllanlı Dağın Son Efesi Boz Ahmet'in Osman*, Kayseri, 2011.

KAYAN İlhan,” Türk Coğrafyacıları Bir Büyüğünü Daha Yitirdi”, *Ege Coğrafya Dergisi*, Sayı 10, Yıl:1999.

SUNGUROĞLU İshak, Harput Yollarında, C.II. İstanbul, 1959.

SÜR Özdoğan, “ Kıymetli Hocamız Reşat İzbirak“, *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı 7, Ankara, 1993.

Antalya Gazetesi, 26 Eylül 1957.

Antalya İleri Gazetesi, 25 Temmuz 1957.

Büyük Lorusse Sözlük ve Ansiklopedi- Milliyet, “İZBIRAK Reşat” maddesi, s.6009.

Atlas Coğrafya Ve Keşif Dergisi - Sayı : 115 , İstanbul,2002.

İnternet:

http://de.wikipedia.org/wiki/Norbert_Krebs.

[http://de.wikipedia.org/wiki/Herbert_Louis_\(Geograph\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Herbert_Louis_(Geograph))

http://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_Nükleer_Tıp_Derneği.

Görüşme:

Kızı 1941 doğumlu Gönül İzbirak Şentürk ile 21 Kasım 2014 tarihinde İstanbul Moda semtinde evinde yapılan görüşme